

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СТРОИТЕЛСТВО И АРХИТЕКТУРА
ГРАД ПАЗАРДЖИК

УТВЪРДИЛ,
ДИРЕКТОР: (П)
/инж. П. Иванова/

ПРАВИЛНИК
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗРАВОСЛОВНИ ИБЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА
ТРУД , ВЪЗПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

ЗА УЧЕБНАТА 2013-2014 ГОДИНА

Настоящият правилник е приет на Общо събрание с Протокол № 2/12.09.2013 г.

ПРАВИЛНИК

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ПРИ ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СТРОИТЕЛСТВО И АРХИТЕКТУРА гр.ПАЗАРДЖИК

ГЛАВА ПЪРВА

I. РАЗДЕЛ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1.(1) С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на труд, възпитание и обучение в ПГСА-гр. Пазарджик.

(2) Правилникът има за цел да конкретизира основните изисквания, които трябва да се спазват при провеждане на обучението, възпитанието и труда, предотвратяването на евентуални трудови злополуки и заболявания на учениците, получени в резултат от учебния процес или при провеждането на екскурзии и дейност извън територията на училището.

(3) Правилникът се отнася за учениците, педагогически и непедагогически персонал от училището, както и за лицата, които по различни поводи се намират на територията му - учебна сграда, работилници, общежитие, площадки в двора на ПГСА - гр. Пазарджик.

II. РАЗДЕЛ

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧЕНИЦИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ ЗА ТРУД, ВЪЗПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Чл.2. Задължения на директора:

(1) Да направи оценка на риска за здравето и безопасността, която да обхване работните процеси и работното оборудване, помещенията, работните места, организацията на труда, използването на сировини и материали и други странични фактори.

(2) Да планира подходящи мерки за предотвратяване на риска в съответствие с направената оценка, а когато това не е възможно, да осигури защитата на работещите и на другите лица.

(3) Да отчита специфичните опасности за работниците и служителите, които се нуждаят от специална закрила, включително и тези с ограничена трудоспособност.

(4) Да предвиди съответните улеснения за лицата по ал.3 на работните им места при изпълнение на трудовите им функции.

(5) Да създаде необходимата организация за осъществяване на наблюдението и контрола по изпълнението на планираните мерки.

(6) Да осигури ефективен контрол за извършване на работата без риск за здравето и по безопасен начин.

(7) Да не допуска до местата, където съществува сериозна или специфична опасност за здравето и живота, лица, които не са подходящо обучени, инструктирани и екипирани.

(8) Да предприеме необходимите мерки за координация на действията за

осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, когато на един обект или работна площадка се извършват работи или дейности от работници и служители и на други работодатели.

(9) Директорът определя със заповед длъжностно лице, съгласно чл.2 от Наредба- РД-07-2 от 16.02.2009 г. за реда и условията за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, като му осигурява подходящо обучение.

(10) Подава годишна декларация по чл.15 от ЗЗБУТ в териториалната дирекция "Инспекция по труда" по адреса на регистрация в срок до 30 юни на следващата година.

Чл.3. Задължения на служители и работници:

(1) Всеки работещ е длъжен да се грижи за здравето и безопасността си, както и за здравето и безопасността и на другите лица, пряко засегнати от неговата дейност, в съответствие с квалификацията му и дадените от работодателя инструкции. Да спазва хигиена на труда и противопожарна охрана на територията на обекта, с вида и характера на извършваната работа и възможните рискове, както и с изискванията към тяхното поведение с оглед запазване на здравето и живота им.

(2) Работниците и служителите в съответствие със своята квалификация и дадените им инструкции са длъжни:

1. да ползват правилно машините, апаратите, инструментите, опасните вещества и материали, транспортните средства и друго работно оборудване;

2. да използват правилно дадените им лични предпазни средства и специално работно облекло;

3. да използват правилно средствата за колективна защита, да не ги отстраняват и не ги изменят самоволно;

4. да информират незабавно работодателя или съответните длъжностни лица за всяка възникнала обстановка при работа, която може да представлява непосредствена опасност за тяхното здраве и за всички неизправности в средствата за колективна защита;

5. да съдействат на работодателя и на съответните длъжностни лица при изпълнение на мероприятията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и на предписанията дадени от контролните органи.

(3) Всеки работник и служител, който временно отстрани средство за защита или сигнализация при извършване на ремонт, монтаж, профилактика и други е длъжен да го възстанови незабавно или да предприеме други защитни мерки със същата ефективност.

(4) Забранява се увеличаването на продължителността на учебния час и съкъръжаване на междучасията от учителите, което води до преумора на учениците, намаляване на вниманието им и до увеличаване на опасността от злополуки.

Чл.4. Задължения на класния ръководител:

1. да извършват необходимия начален инструктаж на новопостъпилите ученици и периодичен инструктаж на учениците след всяка ваканция, определена със заповед на министъра на образованието и науката;

2. преди провеждане на екскурзии и дейности извън училището да инструктират учениците за основните правила с цел да бъде осигурено безопасното им осъществяване;

3. да вписват проведения с учениците инструктаж в Книга за инструктажите.

Чл.5. Учениците са длъжни:

1. да изслушват и спазват началния и периодичен инструктаж за правилата на безопасност и хигиена и по противопожарна охрана;

2. да се разписват в Книгата за инструктажи, с което удостоверяват, че са им известни правилата за безопасни условия на труд, възпитание и обучение и се задължават да ги спазват;

3. да използват правилно и безопасно машините, апаратите и инструментите по време на учебна и производствена практика;

4. да използват правилно дадените им лични предпазни средства и специални

работни облекла;

5. да спазват правилата за безопасност и култура при движение или пътуване извън територията на училището;

6. да спазват стриктно графика на учебното време и дисциплината в училище, определени в правилника за дейността му;

7. да познават евакуационния план в училищната сграда;

8. да знаят разположението и използването на противопожарните съоръжения в училището при гасене на пожар и да не ползват под никакъв предлог **без необходимост** противопожарните съоръжения;

9. да знаят основните правила за оказване на първа помощ при злополуки;

10. да не сядат по перазите на прозорците и парапетите в училището и общежитието.

III. РАЗДЕЛ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЛЪЖНОСТНОТО ЛИЦЕ, ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА ДИРЕКТОРА НА УЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩО КООРДИНАЦИЯ И КОНТРОЛ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД, ВЪЗПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ (Наредба 3/27.07.1998 г.)

Чл.6. Да познава действащите закони, правилници, инструкции и указания за осигуряване на ЗБУ на труд.

Чл.7. Да подпомага работодателя при изпълнение на задълженията му за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.

Чл.8. Да организира и координира дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Чл.9. Да консултира и подпомага работодателят по прилагане на изискванията на безопасни и здравословни условия на труд при организиране и осъществяване на трудовата дейност.

Чл.10. Да контролира за спазване на нормите и изискванията на законодателството и за изпълнението на задълженията на работниците и служителите.

Чл.11. Да предлага и прилага мерки за въздействие при нарушение на норми и изисквания и при неизпълнение на определени задължения.

Чл.12. Да организира и участва в работата по установяването и оценката на професионалните рискове.

Чл.13. Да организира разработването на проекти, програми и конкретни мерки за предотвратяване на риска за живота и здравето на работниците и служителите.

Чл.14. Да организира и участва при подготовката и изготвянето на оценки и становища относно съответствието с изискванията за безопасност и здраве при работа на проекти и при въвеждането в експлоатация на обекти, работно оборудване и работни места.

Чл.15. Да организира и участва в разработването на нормативни актове за безопасност и здраве при работа в училището (инструкции).

Чл.16. Да организира изготвянето на аварийни планове за действие при извънредни ситуации.

Чл.17. Да организира и участва в разследването на причините за трудовия травматизъм.

Чл.18. Да организира и участва при провеждането на проучвания за мнението на работниците и служителите относно условията на труд и предприеманите мерки за спазване на тяхното здраве.

Чл.19. Да консултира работници и служители за прилагането на правилата за безопасни и здравословни условия на труд.

Чл.20. Да организира поддържането и правилното оформяне на изискващата се от нормативните актове документация.

Чл.21. Да води и съхранява Книга за инструктажите по ЗБУТ.

Чл.22. Да контролира провеждането на инструктажите от учителите и от оторизираните лица.

Чл.23. Да провежда инструктаж по ЗБУТ когато ученици, педагогически и

непедагогически персонал или лица от други организации извършват самостоятелно или съвместно следните дейности:

1. ремонт, монтаж и демонтаж на машини, апарати.
2. ремонт на силови и осветителни електрически инсталации, отоплителни, в
3. строително-монтажни дейности по собствени или наети сгради за възпитателна, учебна (теоретично и практическо обучение) и трудова дейност.

4. строително-монтажни дейности на двора на училището на собствени или наети площадки или за терени извън територията му.

5. товаро-разтоварни и транспортни дейности.

Чл.24. Да осъществява взаимодействието със РС ПБЗН, Гражданска защита, РЗИ и Областната инспекция по труда.

Чл.25. Да осъществява контрол за спазване изискванията на нормативните актове и изпълнението на задълженията в тази област от работниците и служителите.

Чл.26. В случаи на констатирани нарушения да предписва мерки на съответните лица за отстраняване на нарушенията.

Чл.27. При констатиране на непосредствена опасност за живота и здравето на работещите спира машини, съоръжения, работни места и незабавно да информира за това работодателя за приемане на мерки и отстраняване на опасностите.

Чл.28. При констатирани нарушения или неизпълнение на задължения органите за безопасност и здраве при работа да информира работодателя и предлага съответни мерки, включително и за налагане на санкции на виновните длъжностни лица.

Чл.29. Безусловно да изпълнява срочно и точно даваните му предписания от контролни органи по безопасността, охраната на труда и противопожарната защита.

Чл.30. Периодично през годината и за всяка изтекла година да изготвя анализ за дейността и състоянието на безопасните и здравословни условия на труд, който се обсъжда в Комисии по условия на труд и ПС.

Чл.31. Участва и ръководи Комитет по условия на труд, който заседава на всяко тримесечие и предлага на Директора мерки за решаване на възникналите проблеми.

IV. РАЗДЕЛ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЛЪЖНОСТИТЕ ЛИЦА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ИНСТРУКЦИИ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА И ПОСТАВЯНЕТО ИМ ПО РАБОТНИ МЕСТА И МАШИННИТЕ, ЗА ОЗНАЧАВАНЕ И МАРКИРАНЕ НА ОПАСНИТЕ ЗОНИ ПО РАБОТНИ МЕСТА, ПРОХОДИДЛОЩАДКИ (Наредба 3 от 27.07.1998 година)

Чл.32. Лицата, определени със заповед на работодателя за разработване на инструкциите са длъжни да:

1. се запознаят с действащите закони, правилници, наредби и указания относно ЗБУТ.

2. определят продължителността на инструктажите в зависимост от конкретните условия, рискови фактори и изискванията на нормативните актове и установените изисквания в ПГСА гр. Пазарджик, (съгласно Наредба№5).

3. определят тематиката на инструктажите, изходящи от вида на инструктажа, основните теми, по които ще се провежда инструктажа, конкретни изисквания на видовете работа, изисквания за безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана.

4. утвърдят разработените инструктажи от работодателя.

5. поставят инструкциите по работните места, проходи, площаадки, машини.

V. РАЗДЕЛ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДИРЕКТОРА НА УЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ ПРИ СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ С ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНО ИЛИ СЪВМЕСТНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕМОНТИ, СТРОИТЕЛНО-МОНТАЖНИ, ТОВАРО- РАЗТОВАРНИ И ТРАНСПОРТНИ ДЕЙНОСТИ, ПРАКТИЧЕСКО(ПРОИЗВОДСТВЕНО) ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ И ВКЛЮЧВАНЕ НА МЕРКИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА

БЕЗОПASНИ УСЛОVИЯ НА ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

Чл.33. Директорът посочва в договора:

1. Общият брой на учениците при практическо(производствено) обучение.
2. Времето за изпълнение на съответните строителни работи.
3. Броят на работници, майстори, специалисти и учители необходими за изпълнение и ръководство на строителните работи.
4. Осигурява методически и организационни указания за ръководителите и учителите.
5. Осигурява дневник за отчитане на извършените строителни работи от всяка група по практическо(производствено) обучение.

Чл.34. Включва в договора задълженията на ръководителите и учителите относно:

1. Контролът над учениците при провеждане на практическо(производствено) обучение.
2. Провеждането на уведен, текущ и заключителен инструктаж с учениците на работното място.
3. График за разпределение на учениците по работни места.
4. Недопускане на ученици при работа с необезопасени машини.
5. Осигуряване спазването продължителността на работния ден.
6. Осигуряване спазването на физическо натоварване през време на практическо(производствено) обучение
7. Недопускане възлагане на учениците несвойствена работа, която е в противоречие с учебните планове и програми.
8. Информацията за извършената работа на ръководството, предложениета за подобряване на бъдещата дейност.
9. Изпълнение на договорните задължения от страна на другата организация.

Чл.35. Включва в договора задълженията на ръководителите на другата организация за съвместна работа относно:

1. Осигуряване на всички необходими условия за нормално провеждане на практическото(производственото) обучение или строително-ремонтна дейност.
2. Провеждане на инструктаж по ЗБУТ, ПО и вътрешен трудов ред и други за всички ученици.

Чл.36. Включва в договора задълженията на учениците относно спазване на всички разпоредби и заповеди на ръководителите и служебни лица от други организации, отнасящи се до Вътрешен трудов ред, условията на труд, противопожарни мерки и други.

VI. РАЗДЕЛ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА ПРИ ОРГАНИЗИРАНОТО ОТ УЧИЛИЩЕТО ПРИДВИЖВАНЕ НА УЧЕНИЦИ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ , ОБУЧЕНИЕ И ТРУД ЗА ОПАЗВАНЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО НА УЧАСТНИЦИТЕ В ТЯХ

Чл.37. Ръководителят на групата ученици е длъжен да инструктира учениците за техните задължения. Документирането на инструктажа се извършва в Книга за инструктаж (Приложение №2 на Наредбата).

Чл.38. Ръководителят на групата ученици организира придвижването им, осъществява учебната, трудовата, физкултурната и други дейности извън учебното заведение и носи отговорност за тяхната сигурност и безопасност.

Чл.39. Ръководителят постоянно наблюдава дейността на учениците с оглед недопускане на самоувреждане, взаимно нараняване и сбивания.

Чл.40. При организирано придвижване на учениците по улици ръководителят да проявява особено внимание за недопускане на нещастен случай.

Чл.41. Ръководителят на групата няма право да се отделя от учениците, ако не е

осигурил присъствие на друго отговорно лице.

Чл.42. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на помощ и съобщаване на директора на училището.

ГЛАВА ВТОРА

I РАЗДЕЛ

ВИДОВЕ ИНСТРУКТАЖИ НА СЛУЖИТЕЛИ, РАБОТНИЦИ И УЧЕНИЦИ ПО БЕЗОПАСНОСТ, ХИГИЕНА НА ТРУДА, ПОЖАРОГАСИТЕЛНА И СПАСИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Чл.43.(1) Работодателят с писмена заповед в зависимост от характера на изпълняваната работа, конкретните условия и съществуващия професионален риск създава организация за цялостното прилагане на Наредба №3 от 14.05.1996 година, като определя видовете инструктажи, техния обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат, като се спазва Наредба № I-2377 от 15 септември 2011 г.

за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите (Изм., ДВ, бр. 30 от 2013 г.) Държавните органи, юридическите лица и гражданите (собствениците, ползвателите, ръководителите, работещите и временно пребиваващите на обектите лица) са длъжни да спазват изискванията на тази наредба.

(2) Инструктажите се провеждат от длъжностни лица с техническо или друго образование и съответен производствен опит.

(3) Инструктажите по пожарна безопасност се провеждат от длъжностно лице, определено в ал.2.

(4) Инструктажи се провеждат и с командирани работници и служители, с лица, приети за обучение или за повишаване на квалификацията и при производствена практика.

(5) Провежданите инструктажи се документират в Книга за инструктаж /Приложение 1, 2 и 3/

(6) Не се допускат до работа лица, които не са инструктирани.

Чл.44.(1) Целта на **началния инструктаж** е лицата, които постъпват на работа, да бъдат запознати с основните правила и изисквания по безопасност, хигиена на труда и пожарна безопасност на територията на обекта, с вида и характера на извършваната работа и възможните рискове, както и с изискванията към тяхното поведение с оглед запазване на здравето и живота им.

(2) Началният инструктаж се провежда с:

- новоназначени работници и служители.
- учащи и лица на производствена практика.

- работници и служители от други предприятия, които ще работят или пребивават на територията на училището.

Чл.45. Началният инструктаж на работниците и служителите се провежда индивидуално или групово в деня на постъпване на работа. Инструктажът на учениците се извършва от учителят по съответния предмет. Документирането се извършва в Книга на инструктажа (Приложение 2 на Наредбата).

Чл.46. Продължителността на началния инструктаж се определя в зависимост от степента на условията на риск и характера на работата.

Чл.47. Провелият началния инструктаж издава служебна бележка (Приложение 4), която се съхранява в личното досие на работника или служителя.

Чл.48. Инструктажът на работното място е практическо запознаване на работника, служителя и ученика с конкретните изисквания за безопасното изпълнение на трудовата дейност и се провежда на работното място, преди да му бъде възложена самостоятелна работа.

Чл.49.(1) На работниците, служителите и учениците, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения или са заети в дейности, създаващи опасност за здравето и живота на хора, независимо от тяхната подготовка, образование, квалификация и трудов стаж по същата или друга професия, инструктажът на работното място се допълва(съвместява) с обучение за безопасните методи на работа.

(2) Работниците и служителите по ал.1 се допускат до самостоятелна работа само след успешно положен изпит за безопасните методи на работа.

(3) Работните места, при които на работниците и служителите ще се провежда обучение и изпит, се определят със заповед на работодателя, с която се регламентират тематиката, продължителността на обучението, обучаващите лица и формата на изпита. Изпитният протокол се съхранява в досието на работника или служителя.

Чл.50. Инструктажът и обучението на работното място се провеждат на основата на действащите правила, норми и изисквания и утвърдените от работодателя правила и инструкции за безопасна работа, като тематиката и продължителността им се съобразяват и с всички други изисквания, регламентирани в специфичните за дадената дейност или вид работа нормативни актове.

Чл.51. Инструктажът на работното място се провежда както следва:

1. Педагогически и непедагогически персонал - едновременно с провеждането на началния инструктаж.

2. Ученици - в началото на лабораторна, учебна, производствена практика и в първия учебен час по общеобразователни учебни предмети, свързани с практическите дейности.

3. Лица от други организации - преди започване на съответната дейност.

4. Мястото на провеждане на инструктажа е: лаборатории, работилници, производствени участъци, кабинети по физика, химия, биология и други, при работа с електрически ток и с вредни и опасни за здравето вещества.

Чл.52.(1)Инструктажът на работното място приключва, след като работодателят, разрешаващ самостоятелна работа се убеди, че работещият познава правилата за безопасен и здравословен труд за извършваната от него дейност.

(2)Допускането на инструктираният работник или служител до самостоятелна работа се удостоверява с подписа на ръководителя в книгата за инструктажи(Приложение 2).

Чл.53.(1) **Периодичният инструктаж** има за цел да поддържа и допълва знанията на работещите по безопасност, хигиена на труда и пожарна безопасност.

(2)Периодичният инструктаж се провежда:

- за непедагогически персонал - не по-рядко от един път на три месеца;

- за педагогически персонал и учениците - три пъти през годината в случаите, когато учебния процес се провежда целогодишно в един и същи кабинет, лаборатория, работилница:

1 ви - със започването на първия учебен срок;

2 ри - след приключване на Коледната ваканция;

3 ти - след приключване на Пролетната ваканция

Документирането се извършва в Книгата за инструктаж (Приложение 2 на Наредбата).

(3) Основа за провеждане на периодичния инструктаж са правилата, нормите и изискванията по безопасност, хигиена на труда и пожарна безопасност, относящи се за дадената професия, работно място или дейност.

Чл.54.(1) **Извънреден инструктаж** се провежда:

1. След всяка смъртна, тежка, аварийна трудова злополука, пожар, промишлена авария и природно бедствие.

2. При констатирани груби нарушения на нормите и изискванията по безопасността, хигиената на труда и пожарна безопасност.

3.По нареждане на контролен орган.

(2)Тематиката на извънредния инструктаж се определя в зависимост от причината, която е наложила неговото провеждане.

Чл.55. По преценка на работодателя или прекия ръководител при организиране на ремонти или други дейности с участие на работници и специалисти с различни професии и квалификация, както и при работи, изискващи специфични мерки за безопасност и противопожарна охрана, преди започване изпълнението на задачите на работещите се провежда извънреден инструктаж.

Чл.56. Извънреден инструктаж се провежда с работещи, отсъствали от работа повече от 45 дни, независимо от причините, след завръщането им на работа, преди да започнат да изпълняват преките си задължения.

Чл.57. Документирането на инструктажа се извършва в Книга за инструктаж (Приложение 2 на Наредбата).

ГЛАВА ТРЕТА

I. РАЗДЕЛ

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЗБУТ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА И ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РАБОТНО ОБОРУДВАНЕ (Наредба 7/1999 г.)

Чл.58.(1) Минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд се определят за:

1. Всяко работно място.
2. Използване на работното оборудване.

Чл.59. Работните помещения и работните места трябва да осигуряват безопасни условия на труд и опазване здравето на работещите и учениците.

Чл.60. При изпълнението на минималните изисквания към работните места за безопасност и опазване на здравето се вземат предвид характеристиката на работното място и на дейността, както и конкретните обстоятелства и опасности.

Чл.61. Не се допуска превишаване на установените норми за производствен микроклимат, шум, вибрации, прах, токсични вещества, осветление, нейонизиращи и лазерни лъчения в работните помещения и на работните места.

Чл.62. Работните места и работното оборудване, включително вентилационните системи, се почистват редовно в съответствие с хигиенните и технологични изисквания.

Чл.63. Работните помещения да са с достатъчна площ, височина и въздушно пространство, позволяващи на работещите да изпълняват работата без рискове за безопасността, здравето и доброто им самочувствие.

Чл.64. Организацията на работа, размерите и подреждането на работното място се съобразяват с физиологичните и ергономичните изисквания за осигуряване на нормално протичане на работния процес и за отстраняване или намаляване на риска за здравето при изпълнение на трудовата дейност.

Чл.65. Подовете на учебните и работните помещения и техните елементи се изработват и поддържат така, че да са неподвижни и стабилни, да не са хълзгави, да нямат опасни неравности, наклони, препятствия и отвори.

Чл.66. Подовете и стените на работните помещения се изработват от материали, които не отделят, не пропускат и не пренасят вредни за хората емисии и са съобразени с изискванията на пожарна безопасност и спасяване.

Чл.67. Повърхността на подовете, стените и таваните на помещенията се изработват по подходящ начин, който да не затруднява редовното им почистване съгласно производствените и хигиенните изисквания.

Чл.68. Достъпът до покриви, изработени от материали с недостатъчна якост, се разрешава само при използване на приспособления, които осигуряват безопасно извършване на работата.

Чл.69. Прозорците, капандурите и вентилационните приспособления на работните помещения се отварят, затварят и фиксират в избраното положение така, че да не предизвикват опасност на работещите, както и за лицата около сградата.

Чл.70. Мястото, броят, размерите и видът на вратите и порталите в работните

помещения и на територията на училището, както и материалите, от които се изработват, се определят от характера на дейността, вида на работните помещения, транспортните средства и от изискванията за евакуация при аварии и пожари.

Чл.71. Вратите по аварийните пътища:

1. се означават с установените знаци за безопасност;
2. трябва да могат да, се отварят отвътре навън безпрепятствено по всяко време и без ключ;

Чл.72.(1) Вратите и порталите на учебните и работните помещения трябва да осигуряват безопасно преминаване на учащите и работещите в ПГСА.

(2) Вратите за пешеходци не може да се в непосредствена близост до портали, предвидени за превозни средства, освен ако за пешеходците е осигурено безопасно преминаване.

Чл.73. Електрическите съоръжения и инсталации се проектират и изработват така, че при използването им да не предизвикват опасности от пожар или взрив и да не допускат рисък от злополуки, причинени от директен или индиректен допир.

Чл.74.(1) Проектирането и изработването на електрическите съоръжения и инсталации и изборът на използвани за тях материали и предпазни средства се съобразяват с вида и стойността на електрическото напрежение и с условията на експлоатация.

(2) Електрическите съоръжения и инсталации се обслужват от лица, притежаващи необходимата квалификация и правоспособност.

Чл.75.(1) За работни места, които съдържат опасни зони, в зависимост от степента на риска:

1. се поставят установените знаци за безопасност;
2. се прилагат средства, препятстващи достъпа на неупълномощени лица в тези зони;
3. се предприемат необходимите мерки за предпазване на упълномощените работещи при влизане в опасни зони.

Чл.76. В работните помещения и в сградите се осигуряват аварийни пътища и изходи за евакуация при аварийни ситуации, пожари, бедствия и други, съобразени с броя на учащите и работещите в ПГСА.

Чл.77. Аварийните пътища и изходи се поддържат винаги в изправност, свободни и чисти с оглед осигуряване на възможно най-бързото извеждане на хората в безопасна зона.

Чл.78. При възникване на опасност се осигурява възможност за бързо и безопасно евакуиране на учениците и работещите от всички работни места.

Чл.79. Броят, местоположението и размерите на аварийните пътища и изходи се определят в зависимост от разположението, размерите и използването на оборудването и на работните места и от максималния брой на хората.

Чл.80. Вратите и аварийните изходи по аварийните пътища трябва да могат да се отварят отвътре навън безпрепятствено и без ключ.

Чл.81. Аварийните пътища и изходи се сигнализират трайно с установените знаци.

Чл.82. Транспортните маршрути и врати, които осигуряват достъп до аварийните пътища и изходи, трябва да са свободни от препятствия и да могат да се използват без затруднение по всяко време.

Чл.83. Работните места на открито се изграждат и организират така, че работещите да бъдат предпазени от:

1. падащи предмети;
2. шум;
3. вредни въздействия - газове, пари, прах, нейонизиращи лъчения и др.;
4. падане и подхлъзване.

Чл.84. За работните места на открито се предприемат мерки за предпазване на работещите от въздействието на неблагоприятни атмосферни условия.

Чл.85. За работещите на работни места на открито се осигурява възможност за бърза евакуация и оказване на помощ.

Чл.86.(1) С приоритет в учебните и работните помещения се осигурява естествено осветление.

(2) Когато естественото осветление е недостатъчно, се прилага смесено осветление.

(3) За всички помещения и работни места, където няма естествено осветление, се осигурява изкуствено осветление.

Чл.87. През работното време температурата в помещение с работни места, на които постоянно работят хора, трябва да отговаря на установените норми и да се съобразява с използваните методи на работа и физиологичните изисквания.

Чл.88. Изборът на отоплителните източници и системи се съобразява с изискванията и характера на работата и работното помещение и с нормите и изискванията за безопасност и здраве и пожарна безопасност.

Чл.89. Температурата в зони за почивка, помещения за дежурства, съблекални, бани, умивални, тоалетни, столови и стаи за оказване на първа помощ трябва да е подходяща за предназначението им.

Чл.90.(1) Помещения без отделяне на вредности се проветряват с естествена или механична вентилация, осигуряваща необходимия въздухообмен в съответствие с характера и интензивността на работа и установените норми за скорост на въздуха, температура и относителна влажност.

(2) През междучасията трябва да се осигурява няколократна обмяна на въздуха в класните стаи.

Чл.91. (1) При използване на климатична или на вентилационна инсталация не се допуска работещите да бъдат подложени на вредни въздушни течения.

(2) Отлагания и замърсявания, които създават непосредствена опасност за здравето на ученици и работещите, независимо се отстраняват.

Чл.92. (1) При избор на машини, оборудване, инструменти и технологии се дава предпочтение на тези, които генерираят по-малко шум, като се спазват установените норми и изисквания.

(2) В съпроводителната документация на работното оборудване се посочват параметрите на шума.

Чл.93. При въвеждане на машини, съоръжения и ръчни инструменти се дава предпочтение на тези, които генерираят по-малко вибрации, като се спазват установените норми.

Чл.94. Работното оборудване се използва само по предназначение и при условията, за които е предвидено.

Чл.95.(1) Операциите по поддържането на работното оборудване се извършват, когато е спряно. Когато това не е възможно, се вземат всички необходими предпазни мерки или операциите по поддържането се изпълняват извън опасните зони.

(2) Инструкциите за поддържане на машини и съоръжение се актуализират своевременно.

Чл.96.(1) Устройствата за изключване на работното оборудване от захранващите го енергийни източници се монтират и означават по начин, позволяващ лесното им идентифициране.

(2) При изключване и включване на работното оборудване към енергийните източници се изпълняват организационните и техническите мероприятия, осигуряващи безопасност на работещите.

Чл.97. Работното оборудване трябва да осигурява предпазване на работещите от рискове от запалване, превишаване на температурата, изтичане на газове, прах, течности, пари или други субстанции, които се произвеждат, използват или съхраняват в него.

Чл.98. Работното оборудване трябва да осигурява безопасност на работещите от риск срещу поражение от електрически ток при директен или индиректен допир.

Чл.99.(1) При извършване на работа на височина се осигуряват необходимите помощни средства (площадки, платформи, стълби и др.) за безопасно изпълнение на работата.

(2) Използваните помощни средства, включително и тези, които са елемент на стационарно съоръжение, трябва да отговарят на установените за тях изисквания и да осигуряват безопасност при работа.

Чл.100.(1) При проектирането, строежа и експлоатацията на електрически уредби,

съоръжения, уреди и инструменти се спазват изискванията за:

1. устройството на електрическите уредби;
2. експлоатацията на енергопотребителите;
3. безопасността на труда при експлоатация на електрическите уредби и съоръжения;
4. противопожарните строително-технически норми;
5. мълниезащитата.

(2) Електрическите уредби и съоръженията се обслужват само от лица с необходимата професионална подготовка, притежаващи изискаваната се за съответната работа квалификационна група и медицински освидетелствани.

Чл.101. При извършване на ремонтни работи, свързани с риск за работещите, се осъществяват организационни и технически мероприятия за безопасност:

1. спиране на работното оборудване;
2. изключване на енергозахранването;
3. преустановяване на технологичното захранване с материали, сировини, елементи и други;
4. реализиране на мерки против повторно включване;
5. поставяне на знаци, табели и ограждения;
6. проверка за отсъствие на вредности и за обезопасяване на работното място;
7. други мерки в зависимост от опасностите, спецификата на работното оборудване или процеса.

Чл.102. Трудовата дейност се осъществява така, че да предотвратява или ограничава всяко неблагоприятно въздействие, произтичащо от характера и организацията на работата, използваната технология, работното оборудване, работното място и трудовия процес, и да осигурява оптимални условия на труд, висока работоспособност, ефективност и удовлетвореност.

Чл.103.(1) Установяването на съответствието на работната среда, трудовия процес, използваната технология и работното оборудване с нормите и изискванията за безопасни и здравословни условия на труд се осъществява посредством подходите, методите и формите за извършване на оценка на риска.

(2) Оценката на риска обхваща всички аспекти на трудовата дейност в училището.

(3) Необходимите измервания се извършват съгласно изискванията на съответните нормативни актове и с периодичността, определена от работодателя за оценка на риска.

(4) Необходимите измервания се извършват от звена и специалисти на работодателя и/или от юридически и физически лица, упълномощени по ред, установлен от министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването.

(5) Документите за установяване на съответствието с нормите и изискванията за безопасни и здравословни условия на труд, включително резултатите от проведените измервания, се включват в документацията по оценка на риска.

Чл.104. Свързаните с трудовата дейност психо-социални фактори се контролират и подобряват чрез прилагане на специфични за всеки вид труд профилактични програми за намаляване на психичното напрежение и стреса по време на работа.

Чл.105.(1) Обектите в училището в зависимост от характера на извършваната в тях работа се осигуряват с необходимите количества вода за производствени, питейно битови и противопожарни нужди

(2) Забранено е свързването на водопроводни инсталации за питейна вода с инсталациите за вода с промишлено-технологично предназначение.

Чл.106. В училището се изграждат необходимите канализационни системи и съоръжения.

Чл.107. Цялостната организация на дейностите в училището и обектите се съобразява с изискванията на нормативните актове за пожарна безопасност и спасяване.

Чл.108. Експлоатацията на обектите, ремонтните и други видове дейности се

извършват в съответствие с изискванията за пожарната безопасност и спасяване.

Чл.109. Заваръчни и други огневи работи се осъществяват в съответствие с изискванията за пожарната безопасност при извършване на огневи работи.

Чл.110. В зависимост от размерите и използването на сградите, съдържащото се в тях оборудване, физическите и химическите свойства на използвани вещества и материали и максималния брой на хората работните места се съоръжават с подходящи пожарогасителни средства и когато посочените обстоятелства го изискват - с пожароизвестителни и алармени системи.

Чл.111.(1) Територията на училището- ПГСА, производствените и други помещения и работните места се поддържат чисти.

(2) Отпадъците се събират и обработват на определени и означени за това места съгласно производствените, санитарните и противопожарните изисквания.

(3) През зимните месеци е необходимо редовно да се почистват дворът и тротоарът пред училището.

Чл.112. За осигуряване на личната хигиена ма работещите се осигуряват санитарно-битови помещения съгласно изискванията на нормативните актове.

Чл.113. Когато характера на работата и здравословните и безопасните условия на труд го изискват, за работещите се осигуряват необходимите душове с топла и студена вода. Размерите на душовите помещения се съобразяват с броя на работещите и осигуряват условия за измиване съгласно хигиенните изисквания

Чл.114. Когато не се изискват душове, съгласно чл.113 се осигуряват подходящи умивалници с топла и студена течаща вода в близост до работните места и съблекалните.

Чл.115. В зависимост от броя на работещите и характера на работата за мъжете и жените се осигуряват или отделни съблекални, душови помещения, умивални и тоалетни, или тяхното отделно използване.

Чл.116. За работещите се осигуряват помещения за почивка, когато за осигуряването на безопасността и здравето са въведени режими на труд и почивка.

Чл.117.(1) На работещите се осигуряват лични предпазни средства и специални работни облекла съгласно реда и изискванията определени в нормативните актове.

(2) Не се допускат до работа лица, които са без изискващите се за съответния вид работа лични предпазни средства и специални работни облекла и не са инструктирани и обучени за използването им.

Чл.118.(1) В ПГСА-гр. Пазарджик се утвърждава списък на работните места и видовете работа, за които на работещите се осигуряват лични предпазни средства и специални работни облекла, определят се видът, сроковете за износване и условията за използването им.

(2) Списъците по ал. 1 се обявяват пред работещите.

(3) Забранено е използването на личните предпазни средства и специалните работни облекла не по предназначението им, както и на такива с изтекъл срок на годност.

(4) Всички разходи по доставката и поддържането на личните предпазни средства и специалните работни облекла са за сметка на училището.

Чл.119.(1) Във всяко предприятие се разработка план за предотвратяване и ликвидиране на аварии.

(2) Планът ежегодно или в по-кратък срок, ако това е указано в друг специфичен за дейността нормативен акт, се утвърждава от работодателя.

(3) В частта си по противопожарна охрана планът се съгласува със съответния териториален орган на МВР.

(4) Всички длъжностни лица и работещи се запознават с плана срещу подпись.

Чл.120. В плана за ликвидиране на аварии се предвиждат мерки и средства в зависимост от съществуващите опасности.

Чл.121.(1) Длъжностното лице, определено от директора запознава работещите с плана и задълженията им, свързани с конкретното работно място.

(2) Периодично, но не по-малко от един път годишно, в предприятието се организира проиграването на възможните аварийни ситуации, предвидени в плана за предотвратяване и ликвидиране на аварии.

II. РАЗДЕЛ

ПРОТИВОПОЖАРНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА МАСОВИ МЕРОПРИЯТИЯ

Чл.122.(1) При организиране на масови мероприятия: тържества, състезания, спектакли и др. на територията на училището или извън него се спазва Наредба № Из-2377 от 15 септември 2011 г.и изм. от 2013 г.за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите:

1. Организаторите на мероприятиято се задължават преди започването му да проверят помещението, запасните изходи и осигурителните средства за гасене;

2. През време на провеждане на мероприятиято при учениците трябва да присъства дежурен учител, инструктиран за правилата на противопожарна охрана и за правилата за евакуация на учениците в случай на бедствие, пожар или авария;

3. При провеждане на масови мероприятия е забранено:

- да се загасява напълно светлината в помещението;

- произвеждането на светлинни ефекти с използване на химически вещества, които могат да причинят пожар

(2) При провеждане на новогодишни тържества е забранено:

1. поставяне на елхата на разстояние по-малко от 1 метър от стената;

2. поставяне на елхата в положение, затрудняващо излизането от помещението;

3. украсяването на елхата с играчки и памук, непропити с огнезащитни състави;

4. използването на свещи,ベンгалски огън и други подобни запалителни материали

III. РАЗДЕЛ

ПРАВИЛА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В СПЕЦИАЛИЗИРАНИ УЧЕБНИ КАБИНЕТИ

Чл.123. Кабинетите трябва да имат в непосредствена близост хранилище и да бъдат подходящо осветени. Учениците са задължени да спазват безупречен ред, чистота и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите.

Чл.124. В специализираните учебни кабинети задължително трябва да се спазват следните правила:

1. Преди започване на лабораторните занятия е необходимо учителят да инструктира учениците за методиката и техниката на провеждане на опитите като обърне внимание на опасните моменти;

2. При възникване на неясноти при провеждане на опита работата веднага да се прекрати. Всяко повтаряне на опита или извършване на други опити да се осъществява само след съгласуване с учителя;

3. Забранено е на учениците:

- да опитват на вкус веществата;

- да използват неизвестни съдове;

- да хващат реактивни стъклa и банки с мокри или сапунени ръце;

- да насочват отворите на епруветките към съучениците си или към лицето си;

- да извън кабинета химични вещества;

- да носят храни или се хранят в кабинета по химия;

- да влизат в кабинета без присъствието на учителя.

4. Учителят е длъжен строго да спазва нормативите за допустимите количества вещества, опасни за живота и здравето на учениците-отрови, реактиви, самозапалващи се, взривни и др.

Чл.125. При провеждане на учебните часове по физическо възпитание и спорт трябва да се спазват следните правила:

1. Уредите и съоръженията трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени;

2. Да не се допуска от учителя игра с уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване;
3. Да се поддържа в изправност закрепването на всички спомагателни уреди и части
4. Да се поддържа ред и последователност при изпълнение на упражненията, които са свързани с повищена динамика, равновесие, статични напрежения и др., криещи опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или при уплаха.
5. Учителят трябва да указва помощ при изпълнението на трудни елементи от упражнението и да осигурява предпазвания от травми в случай на несполучливи опити
6. Абсолютно необходимо е да се следи за психическото и физическото състояние на учениците и при наличие на отклонения да не се изиска изпълнение на трудни елементи.
7. Баскетболните табла, футболни врати и др. трябва да бъдат закрепени стабилно, по подходящ начин. При изхвърлянето на уреди учителят строго наблюдава да няма ученици около попаденията или в периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатият уред.

IV. РАЗДЕЛ

ПРАВИЛА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНО НАСТАНЯВАНЕ И ПРЕБИВАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ В ОБЩЕЖИТИЕТО КЪМ ПГСА

Чл.126. Настаняват се ученици в общежитието става след проведен инструктаж за здравословни и безопасни условия и подадена декларация от родителите за изправни, годни безопасни за употреба собствени електрически уреди, които ще използват учениците в общежитието.

V. РАЗДЕЛ

ФИНАНСИРАНЕ

Чл.127. Финансирането на задължителните мероприятия свързани с прилагането на ЗЗБУТ става от МОН и собствени приходи на ПГСА гр. Пазарджик.

Чл.128. Първоначалната оценка на риска се извършва не по-късно от три години от датата на влизане в сила на ЗЗБУТ и се актуализира през четири години.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

Чл.129. Правилникът за осигуряване на ЗБУТ, възпитание и обучение, се утвърждава от директора на училището не по-късно от началото на учебната година.

Чл.130. Правилникът за осигуряване на ЗБУТ, възпитание и обучение, се актуализира преди въвеждане на нови машини, материали, при разкриване на нови работни места и длъжности, професии, специалности, при изменение на правила и норми.

Чл.131. Директорът на учебното заведение организира запознаването на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал и родителите с Правилника за ЗБУТ, възпитание и обучение.

Чл.132. В края на учебната година ПС анализира безопасността на възпитанието, обучението и труда и приема мерки за подобряването им и защита на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал.

Чл.133. Лицата, които не спазват задълженията си по този Правилник, носят отговорност по чл.413, 414, 415 и 416 от Кодекса на труда и другите специфични за съответните дейности закони и нормативни актове.